

De första stipendiaterna Fem delar på 25.000 kronor

Södermanlands läns landstings första kulturstipendiat har föreslagits av den speciella kulturstipendienämnden. De fem som föreslås få dela de 25.000 kronorna är författaren Harry Martinson, Gnesta, rektor Allan Degerman, Uppsala, folkskollärare Gustaf Wetter, Katrineholm, konstnär Carl Runnström, Österåker och fil. mag. Bo Öhngren, Uppsala. Det är landstingets förvaltningsutskott som måndagen 9 augusti slutligen utser stipendiaterna.

Stipendierna har varit tillgängliga för personer med anknytning till Södermanlands län och som utgör värdefulla kulturella insatser även ungdomar som lärar och som man kan vänta sig kulturella insatser av har varit i fråga.

De fem föreslagna har utvalts bland ett 30-tal sökande och nämnden motiverar sitt val på följande

CARL-HERMAN RUNNSTRÖM, konstnär, född 1891, debuterade efter studier vid Valands målarskola i Göteborg och vid Konsthögskolan på en utställning i Stockholm 1912. Med sin dragning mot kubistiska formsträvanden tillhörde han redan vid debuten tidens radikala falang. Han inflyttade 1953 i Södermanlands län och är sedan 1957 bosatt i

Österåker. Han har huvudsakligen ägnat sig åt stafflimåleri.

Genom att föreslå Carl-Herman Runnström till stipendium vill nämnden rikta uppmärksamheten på en konstnär, som i sin starkt personliga och måleriskt rikt varierade konst visar en ständig förmåga till omprövning och förnyelse.

BO ÖHNGREN,

fil. mag., Uppsala, född 1941 är sysselsatt med en undersökning av Eskilstunas ekonomisk-sociala struktur och dess inverkan på folkrörelsernas rekrytering i staden 1875—1900. Undersökningen är ett led i ett större forskningsarbete rörande folkrörelserna och samhället, som utförts av Historiska institutionen vid Uppsala universitet. Nämnden finner ett stöd av detta forskningsarbete mycket välmotiverat både med hänsyn till folkrörelsernas stora betydelse för det svenska samhället och angelägenheten av att historiska problem även på det kommunala planet tagas upp till vetenskaplig behandling. Trots den mycket stora roll som det kommunala självstyret spelat just i Sverige synes dylika undersökningar vara förvånande få.

HARRY MARTINSON,

född 1904, en av vårt ämsta nu levande författare. Kulturpersonligheter har varit utänför Gnesta i områden. Han har visat sitt intresse för kulturarbetet särskilt genom att vid olika tillfällen verka vid sammankomster vid folkskolorna och inom Södermanlands Bildningsnämnd.

Det är därför ansynnerligen naturligt att Harry Martinson är ett av de första kulturpersonligheter, som Södermanlands landsting utdelar.

UPPSKATTADE KULTUR

"Kulturstipendienämnden beslutade — — att följande personer måtte tilldelas Sörmlands läns kulturstipendium år 1965: folkskolläraren Gustaf Wetter, Katrineholm, konstnären Carl Runnström, Österåker," meddelade KK för en tid sedan i korthet.

Stipendierna belöper sig till 5.000 kronor vardera. Motivering lyder så här, beträffande Gustaf Wetter. "Han har utfört en betydelsefull ideell gärning i insamlandet och bevarandet av det traditionellt folkliga melodibeståndet inom Södermanland — —".

Vi fångade in stipendiaten Wetter mellan en uppvaktning och en spelmansövning och frågade: Hur ska pengarna förbrukas?

Herr Wetter tänker realisera en länge närd önskan att resa till USA för att försöka få klart för sig, i hur stor utsträckning svensk folkmusiktradition lever kvar bland svenskättlingar.

Under ett besök på Åland denna sommar, då herr Wetter under festliga spelmansformer umgicks med Ålandsamerikaner, kunde han till sin glädje konstatera, att hembygdens musiktradition ännu levde bland dem. Förhållandet bör vara ungefär detsamma med svensk folkmusik bland svenskamerikaner. Språket anses klara sig tre generationer. Musiken bör bli äldre än så.

Gustaf Wetter tänker ta sin hustru med på resan. Pengarna kommer inte att förslås ens till honom själv, och alla planerade inspejningar, uppteckningar och fotostatkopior, men han lider ingen brist på uppslag att spåda på reskassan. Uppvaktning är på tankt hos Musikaliska akademien, Musikhistoriska museet, möjligen också Visans vänner. Inte heller Wilhelm Moberg kan känna sig säker.

Tidigast nästa år kan herr Wetter realisera sina planer. Det här året har han, pensionär sedan något år, bundit sig för full tjänstgöring vid Katrineholmsskolorna. Så här högtidligt uttryckte spelmannen sin tacksamhet, en förövning kanske till tacktalet vid det högtidliga överlämnandet. "Jag är synnerligen glad och tacksam. I 35 år har jag hållit på att samla. Antalet låtar uppgår till tusentalet. Aldrig tidigare har jag blivit uppmuntrad i den här utsträckningen. Det är roligt att min insats har blivit uppskattad."

Dessutom; regnar det på ordföranden, så stänker det på spelmansförbundet. Spelmansförbundet har åtskilligt att tacka lands-

tinget för: Goda anslag, generösa bidrag till nothäften.

Stipendiaten Carl Herman Runnström finner vi på Österåkers Gammelgård, där rödaste rosor lätt slår knock out på till och med den färgstarkaste palett, konstnär Runnström får ursäkta.

Även herr Runnström — och hustru — går i restankar. För deras del gäller planerna Paris. Det är ett tiotal år sedan de var där sist, och herr Runnström ser med förväntan fram emot att åter få uppleva sin ungdoms Paris, där han studerade 1910—12 för Matisse bl. a. och vid Académie Colarossi.

Sedan den tiden har han genomgått åtskilliga stadier, snuddat vid olika -ismer bl. a. kubismen.

Nämndens motivering för stipendiet är den, att man velat rikta uppmärksamheten på en konstnär, som i sin starkt personliga o. måleriskt rikt varierade konst, visar en ständig förmåga till förnyelse.

Signaturen fastnade, av en händelse som ser ut som en tanke, för ett originellt tavelnamn: "Abstraktion i nominativ och ablativ." Konstnären har emellertid mellan abstraktionerna mellanandrat på jorden, då han långa perioder med framgång verkat i reklambranschen både här och i det ännu tuffare Amerika. — Inte heller för honom förefaller alltså USA vara ett fjärran resmål — i tankarna.

Men så kuriöst faller det sig att traditionsbevararen Wetter söker sig till Nya världen med Chicago och San Francisco, medan modernisten Runnström föredrar Gamla världens centrum, Paris.

Dessförinnan möts de i Nyköping den 4 oktober då stipendierna delas ut vid årets landstingsmöte. Middag följer i Vårdshusetets festvåning.

Mio

Gustaf Wetter tänker åka till USA.